

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

24 Ianuarie 1941^{*)}

Nu este oare un paradox să comemorăm Unirea, cu hotarele sfâșiate și milioane de frați robiți? Ce însemnătate poate avea ziua de 24 Ianuarie de acum?

Altădată preamăream în această zi faptele de glorie ale trecutului. Comemorarea avea un temei istoric, fiind un popas de recreare sufletească. Astăzi gândul nostru dă năvală spre viitor, căutând să infiripeze nădejdea de mâine.

Rostul moral al comemorării de acum nu poate fi decât unul. În clipa când hotarele ne sunt sfâșiate, dar sufletul neamului este întreg, deasupra hotarelor vremelnice gândul românesc de pretutindenea se înfrățește în fața aceluiaș destin și voința ni se împletește în aceeaș nădejde. Nici o putere din lume nu poate frânge această legătură a sufletelor și nu va putea întuneca conștiința destinului nostru comun.

Comemorăm Unirea în mijlocul unor zile de adâncă frământare. Frământările sufletești la noi Români s'au terminat totdeauna cu bine. Ele, ca rezultat, n'au fost destructive ci constructive, creatoare de istorie, izvoare țâșnitoare de ape noi.

Suntem în plină istorie, și istoria se făurește întâiu în suflete. Faptele de vitejie și câmpurile de luptă sunt numai semne și urme transpuse în afară.

Frământările sufletești creatoare, în care ne găsim acuși de un an, sunt prilejuri de cristalizare a gândului sburdalnic, zăgazuri rupte spre un ideal, modelări de noi forme, pentru exteriorizarea unui conținut sufletelesc ce clocoțește; oricum: un pas înainte, o nouă porțiune de drum către ziua de mâine.

Nu avem astăzi parte de bucuriile aniversărilor de ieri, ci doar de îngrijorările zilei de

mâine, dar nădejdea, izvorită din încrederea în dreptatea cauzei noastre și scoasă din învățămintele trecutului, aruncă puntea de aur peste viitor.

Deasupra frământărilor personale ale clipei avem ceva statornic la temelie nădejdilor de mai bine: sub picioare glia strămoșească cu mormintele părinților; în noi bătaia unisonă a inimilor pentru acelaș ideal al desrobirei; iar deasupra noastră acelaș Dumnezeu al îndurărilor, care ne-a trecut norocos peste toate încercările.

Avem deci și garanția clipei actuale de încercare în: iubirea de patrie și de neam, incontestabilă la toți Români, iar în adâncul inimii: bunul simț și măsura dreaptă, care află ieșirea din toate situațiile.

Trecem încă o clipă de încercare spre ceasul nostru cel hotărîtor, care va veni încurând, când apoi vom arunca totul în cumpana lui.

24 Ianuarie de azi nu mai poate avea nici însemnătatea celui din 1859, nici a celui din 1919. Un suflet nou se cere la o serbare veche.

Porunca zilei de azi aceasta este: Să dăm o însemnătate nouă zilei de 24 Ianuarie, pe deasupra vicisitudinilor trecătoare. Înțelesul zilei se cere înnoit și complectat.

Din sbuciumul gândirei, din clocotul simțirei și din nădejtile zilei să făurim acea „unire în cuget și simțiri” cu care am biruit totdeauna în marea zi hotărîtoare.

Trăiască Regele!

Trăiască Conducătorul Statului!

Trăiască România reîntregită în hotarele ei firești!

^{*)} Cuvântare rostită de P. S. Episcop Andrei în Catedrala din Arad.

Taina conștiinței

(Urmare și fine)

Bine înțeles, sunt foarte mulți, cari nu recunosc acest amestec de sus în conștiința omească. Pe scurt, părerile acestora ar fi acestea: Conștiința este o putere a noastră, prin care ne judecăm faptele noastre proprii și toată starea noastră morală. Judecata morală privește peste tot valoarea. Valoarea logică care se pronunță cu privire la adevărul sau neadevărul gândirii. Valoarea estetică despre plăcerea sau neplăcerea lucrurilor. Judecata morală privește voința, descoperire valoarea acesteia. Dacă judecata morală e raportată la noi înșine, de noi înșine, avem glasul conștiinței. Decât că, în vreme ce voința și faptele altora le putem judeca în plină libertate, față de noi înșine judecata morală adesea se izbește de pasiunile noastre, de pornirile noastre, de egoismul nostru. În împrejurări normale însă conștiința se validează și împotriva acestora. Cu toate că noi suntem interesați, conștiința ridică glas și osândește ce e de osândit. Dacă în focul pornirii noastre, amuțește în noi orice glas și săvârșim fapta osândită, sau dacă motivul ce ne îndeamnă la faptă într-o clipă e mai puternic decât glasul conștiinței, după săvârșirea faptei conștiința își ridică din nou glasul și nu o mai putem amuți. Aceasta se numește muștrarea conștiinței. Negreșit însă că, 1. puterea de judecată a oamenilor asupra propriei lor morale este foarte deosebită. Unii se muștră aspru și pentru greșeli mici, alții se împacă și cu păcate mari. 2. Puterea conștiinței poate să crească și poate să scadă. Cel ce calcă sau vede cum se calcă judecata morală, acela va avea o conștiință decăzută. Educației morală îngrijită stăruie, în schimb, să trezească și să țină conștiința trează. 3. Conștiința atârnă de vederile noastre morale. Cel ce nu vede o faptă imorală, acela nu are nici conștiință cu privire la acea faptă. 4. Prin urmare, zic aceștia, conștiința ca putere e oarecum un dar congenital, din naștere, sau o însușire ancestrală, strămoșească, câștigată. Inșă atât cuprinsul, cât și puterea conștiinței depinde dezvoltarea istorică, de educația singuraticului, de împrejurările vieții, de mediu, de spiritul vremii și altele. De aci trag aceștia încheierea, că prin urmare conștiința n'ar fi o putere permanentă, ci rodul vieții sociale.

Am grupat aci cât se poate mai fidel, în unele locuri din cuvânt în cuvânt părerile acestea despre conștiința așa cum se află în toate manualele de psihologie. S'ar părea că aceste păreri din afară de morala religioasă, ar fi în contradicție cu cele spuse de religie. S'ar mai părea apoi că între aceste păreri din afară și singure luate,

ar fi oarecare contradicție. Nici una nici alta. Nu este contradicție între afirmarea că puterea conștiinței e o însușire din naștere sau chiar ancestrală, strămoșească și între părerea că ea ar fi rodul educației. O avem din naștere și educația ne-o limpezește, ne-o îndreaptă. Unii condamna educația spunând că ea stânjinește, îngrădește, ia libertatea voinței. Dar voința merge după judecată, după logică și educația ne învață să judecăm, să știm deosebi binele de rău și ne îndeamnă, dar nu ne silește să alegem binele și să înconjurăm răul. Și atunci educația nu e stăvilă, nu e mai ales lanț de ocaș, ci o arătătoare de drum, un fel de fir al Ariadnei, o barieră ce indică să fim cu grije, că dincolo e prăpastia. Nu este apoi contradicție între afirmarea că tăria conștiinței depinde de dezvoltarea istorică și între afirmarea că ea poate să crească sau poate să scadă. Istoria este însăși viața oamenilor, iar viața este luptă. O fi și luptă pentru trai, dar mai ales e o luptă necurmată între bine și rău. În lupta aceasta se poate întâmpla ca și cei buni să fie uneori covârșiți de cei răi. În sfârșit nu este nicio contradicție între afirmarea din afară de religie, că puterea conștiinței ar fi o însușire a noastră, un dar al nostru și între afirmarea religiei că este glasul lui Dumnezeu în noi. Deosebirea și aci constă numai în faptul că cei din afară nu vor să spună dela cine avem acest dar sau această însușire, ca să nu pară a teologi.

O deplină înțelegere a conștiinței vom avea numai recunoscându-i misterul, adică prin misticism, admițând cu filosofii, că este un Spirit, Marele Anonim care a creat materia, a construit lumea și care cârmuește și întreg universul și lumea din lăuntru omului, admițând cu religia, că Dumnezeu are un amestec în viața noastră. Chezășia că acest amestec e cu puțință, este sufletul omenesc. Încă filosofia antică asemenea universul cu omul, lumea mare cu lumea mică. Lumea mare condusă de Marele Spirit și lumea mică de spiritul mic. Dar lumea mică din om nu e o lume aparte, ci e parte din lumea mare și precum universul întreg așa și omul e condus, călăuzit de Dumnezeu.

Marele privilegiu al libertății ne-a pus în luptă cu noi înșine și cu lumea înconjurătoare. Am vrut să fim neatârnatători și am devenit robi, vrem să ne întoarcem și ne izbim, cum zice filosofia de pasiuni, de plăceri sau de porniri, sau cum zice Scriptura, ne este greu să lovim cu piciorul împotriva boldurilor. Omul totdeauna a ținut la libertatea sa. A înțeles-o însă foarte rar. De cele mai multe ori i s'a părut libertatea un drept să încerce dacă focul în adevăr arde. De cele mai multe ori a vrut să se smulgă de sub

amestecul lui Dumnezeu în viața omenească. Dumnezeu însă a ținut și mai mult și ține la libertatea omului mai mult decât omul însuși. Numai dragostea nemărginită a lui Dumnezeu a fost cauza amestecului fie în mod nemijlocit, fie prin aleșii săi dintre oameni: patriarhi, proroci, apostoli și educători buni din toate timpurile.

Citiți cărțile sfintei Scripturi, citiți învățăturile și viețile sfinților, citiți cărțile bune din orice vreme și tot mai mult vă veți convinge, că ele cuprind un complex mare de învățături, prin care se face o pregătire, o școală, o educație a oamenilor. Educația poate să aibă multe căi, multe mijloace. Scopul este același: întărirea, limpezirea, ținerea trează a conștiinței. Iar conștiința este puterea sufletului de a cârmui întreagă ființa omului după voia lui Dumnezeu care cârmuește toate. Și în sfârșit, misticismul conștiinței este trăirea conștientă sub cârmuirea sufletului și prin suflet sub cârmuirea lui Dumnezeu.

Da, este și un alt fel de misticism: anti-podul celui amintit; să-l numim misticism răsturnat. Dacă misticismul despre care am vorbit până aci se îndreaptă în sus, al doilea se scoboară în jos.

Patericul, această carte a misticilor ne deschide o fereastră spre trăirea în mister. Cu o sinceritate și cu o fidelitate ca în cărțile sfintei Scripturi, ea ne arată că îngerii, duhurile bune și curate aduc descoperiri înălțătoare atrăgând sufletul către Dumnezeu, apoi că duhurile rele, necurate aduc descoperiri tot atrăgătoare, dar în jos, în sfârșit că descoperirile duhurilor curate cereau supunerea trupului iar duhurile rele imbiau trupului plăceri. Omul, liber cum e, poate să urmeze calea pe care și-o alege: cu duhurile curate în sus, sau cu cele necurate în jos. Acest misticism răsturnat adoarme, sau întunecă conștiința și din putere cârmuitoare a ființei omenești o face supusă, sclavă firii celei rele. Dacă pentru misticul îndreptat cu sufletul spre Dumnezeu e o desfătare atitudinea sa de contemplațiune, pentru altul e tot o desfătare misticismul său răsturnat. Dar numai până la un punct.

Acest punct poate să fie o răscruce de unde se îndreaptă în sus, sau o prăpastie a chinurilor sufletești. Pentru răscrucea cu îndreptare în sus avem pilda tâlharului mântuit pe cruce, pentru deschiderea prăpastiei pe al doilea tâlhar. Răscrucea și prăpastia nu sunt legate de moarte, sau de trecerea din viața aceasta în viața cea veșnică. În cartea prorocului Daniil, Nabucodonosor se îndreaptă văzând pe cei trei tănări în cuptorul cu foc și în mijlocul lor pe un al patrulea cu chipul ca fața unui fiu de Dumnezeu.

Prăpastia tot așa poate să se deschidă în

momentul morții ca pentru al doilea tâlhar, dar și mai înainte, cum a fost cu Iuda Iscarioteanul. Evangheliștii ne spun despre Iuda că a zis: „Păcătuit-am vânzând sânge nevinovat“ și aruncând cei treizeci de arginți s'a dus de s'a spânzurat. Cine ar ști să spună ce chinuri groaznice a vrut Iuda să-și curme spânzurându-se?

Din cele de până aci am văzut că puterea numită conștiință nu este un rod al educației sociale, ci un dar al lui Dumnezeu pe care noi l-am primit deodată cu sufletul. Că muștrarea conștiinței nu e o închipuire, ci o realitate intervenită prin harul lui Dumnezeu, care din nepătrunsa sa iubire ne chiamă pe toți fiii săi la sine. Că durerile muștrării de conștiință nu atârnă de împrejurări, de mediu sau de alți oameni, ci sunt svârcolirile sufletului de a evada din robia boldului. Că harul lui Dumnezeu este un amestec mijlocit sau nemijlocit al lui Dumnezeu în viața noastră. Că acest amestec se poate înțelege dacă înțelegem că Dumnezeu, cârmuind universul întreg, cârmuește și ființa noastră, iar drept cheazășie a acestei cârmuiri ne-a dat sufletul. Dacă cei mai mari fizicieni admit că universul seamănă mai mult cu o cugetare, decât cu o mașină nu mai avem nicio greutate să admitem că și ființa noastră nu e un mecanism, care se uzează și se întoarce să fie topit din nou, ci mai mult o cugetare îndreptată spre nemărginire. Dacă fizica și filosofia a stabilit că nu viața se naște din corp, ci invers, fiindcă nu viața este expresia forțelor corpului, ci acesta este expresia unei vieți preexistente, atunci e atât de firesc să ne legăm cu toată puterea sufletului de veșnicul adevăr al credinței, că avem datoria și putința să facem ca nu corpul să fie călăuza sufletului, ci sufletul să cârmuiască ființa noastră. În sfârșit înțelegem că amestecul lui Dumnezeu în viața noastră, prin muștrarea conștiinței, e un ajutor și depinde de noi, dacă ne căim ca tâlharul care s'a îndreptat, sau ca tâlharul care s'a osândit. Rămâne însă o taină, atât prin proporțiile cosmice, cât și prin faptul că mintea rece nu poate înțelege, cum tu, care din propriul tău îndemn, din propria ta judecată ai săvârșit răul, tu singur să te judeci, pentru că ceva din tine s'a răsvrătit și s'a sculat asupra ta.

Remișcarea vine, mai târziu sau mai de vreme și-ți face din păcat piatră de moară pe suflet, o greutate care apasă și macină și ai vrea să scapi de ea, să arunci greutatea de pe suflet de pe creier, de pe inimă, de pe ființa întreagă și nu găsești locul și chipul decât așa cum îți spune conștiința și toată firea ta de om, așa cum ne-a arătat Hristos Mântuitorul nostru: prin pocăință.

Adâncul cheamă adâncul sau cum spune așa de poetic și așa de filosofic o cântare a Bisericii noastre: Întru adâncul greșalelor fiind înconjurat, chem adâncul milostivirii tale cel neurnat; scoate-mă din stricăciune, Dumnezeuule“.

Adânca taină a conștiinței, chiamă taina adâncă a pocăinței.

F. C.

Predici rostite în Catedrală

„Fericitii cei ce plâng, că aceia se vor mângâia“.

Iubiți creștini,

Pe pământ, în lumea aceasta a tuturor durerilor, lacrimile de obicei înseamnă durere, suferință. Dar totodată ele sunt un canal de scurgere a durerii, rezultând o liniștire și o stare de relativă fericire.

Sunt — fără îndoială — cazuri, când omul plânge și de bucurie. Dar și în aceste cazuri, tot o suferință, o durere latentă se depărtează din inimă, dând loc unei senzații de fericire, bucuriei.

Efectul muzicii frumoase, a unui cântec, a unei privescări frumoase, pătrunde întregul nostru sistem nervos impresionându-ne adeseori până la lacrimi. Aceste lacrimi sunt stropii de mângăritar, care înrouează câmpul pribegiei noastre pământesti și care ne poartă pe aripile nostalgice a dorului nemărturisit, înapoi către fericirea raiului pierdut.

Aceste lacrimi sunt acelea care curățesc, mângăie și fericesc.

Iubiți creștini. Incepând cu păcatul original, ființa noastră în cursul veacurilor a devenit un conglomerat de păcate, un morman de petice dure-roase, lipite, concrescute pe suflet. Ne-am făcut temnicerii propriului nostru suflet.

Fiecare în adâncul conștiinței sale își dă seama de aceasta și drept urmare, fiecare ar voi să evadeze din el însuși, să se ridice, să crească din acest conglomerat păcătos ce se numește eu și să devină mai fericit. Aceasta însă nu se poate decât printr'o radicală prefacere, printr'o degajare de zdrențele păcatelor, printr'o spălare a petelor de necurăție lipite pe sufletul nostru.

Cât privește curățirea petelor materiale — iub. creșt. — este mai ușor, băci pentru aceasta avem destule preparate chimice la îndemână. Totuși unele necesită un procedeu de curățire mai complicat, cum sunt de pildă petele de cerneală, de rugină, de sânge și de fructe.

Acți — în altă ordine de idei — este locul să ne gândim la petele fructului oprit, care au murdărit sufletul omenesc, precum și la petele

sângelui vărsat de Cain, pe care veacuri de-arândul, nu le-au putut îndepărta nici cele mai pozitive și aspre legi. A trebuit să vină sângele de pe Golgota să înceapă a curăți aceste pete străbune.

Și azi și până'n veac, elementul curățitor de suflete este acest sânge și această apă ce s'au scurs pe crucea din Golgota.

Dar în bunătatea și dragostea nemărginită pentru noi oamenii, Mântuitorul ne mai indică un element de colaborare pentru curățirea și primenirea sufletelor atunci când ne spune, că cei ce plâng sunt fericiți, că vor afla mângâierea vieții în împărăția veșnicei fericiri.

Ce este plânsul? Urmarea unui sguduitor proces sufletesc, a cărui produs accesoriu și natural sunt lacrimile. Vai celor ce plâng fără lacrimi — iubiți creștini.

Acest plâns este ca flacăra etuvelor care arde și usucă îngrozitor. Este văpaia cunoscută din istoria bogatului nemilostiv și săracul Lazăr, pe care Dumnezeu o trimite asupra câte unui suflet încă aci pe pământ. Inceput odată, procesul arderii curățitoare, nu rămâne altceva, decât ca lacrimile căinții isvorâte la timp, să aducă mângâierea iertării. Mulți însă, n'au aceste lacrimi și atunci mor nemăngăiați, trecând în noaptea întunecată a existenței lor viitoare, ca niște tăciuni incandescenti.

Iată că lacrimile sunt o binecuvântare cerească, date de Dumnezeu pentru reducerea tenziunii păcatului, pentru amortizarea datoriilor noastre sufletești, pentru spălarea necurățiilor de pe sufletele noastre.

Sunt unii cari la un moment dat, ajung să recunoască starea lor păcătoasă, ajung să vadă că ei sunt foarte necurați și merg pe căi străine foarte îndepărtate de căile Domnului, despărțiți cu totul de cele dumnezeiești și atunci încep să plângă. Întâi un plâns lăuntric sbuciumat, ca mai pe urmă deschizându-se stăvilarele lacrimilor, acestea să devină un torent curățitor de patimi și păcate. Atunci prin pânza lacrimilor, în ochii înourați ai celui ce-și plânge păcatele, vor străluci încurajator razele iertării, coborâte din privirile părintești ale Tatălui ceresc.

Despre cei ce astfel pot plânge zice Mântuitorul că sunt fericiți, căci acest plâns este vestitorul unei vieți noi, după voia și poruncile lui Dumnezeu. „Mai bună este întristarea decât râsul căci prin întristarea feței inima se face mai bună“. (Ecles. 8₃).

Astfel zice — iubiți creștini — înțeleptul biblic și într'adevăr lacrimile le întâlnim în lungul istoriei lumii în viața popoarelor și a indivizilor, deopotrivă în colibă și palat. Cerșetorul și fiul de rege plângând au venit pe lume. David psal-

mistul și proorocul plângând, din adâncul sufletului a strigat către Domnul în marea să căință pentru păcatele sale. Fiul rătăcit printre lacrimi de căință s'a întors și a căzut la pieptul tatălui iubitor și iertător. Iisus Mântuitorul în durerea nemărginită a vărsat lacrimi și sudori de sânge, întristat fiind până în ceasul morții pentru păcatele noastre.

O, iubiții mei, cât de nefericit și osândit este acela care n'are lacrimi pentru păcatele sale și cât de fericit este cel ce-și poate spăla cu lacrimi necurăția sufletului.

Acolo unde se ivesc lacrimile căinței, este de față și darul lui Dumnezeu care dă pacea sufletului.

Lacrimile sunt aghiazma căinței. Precum ploaia înmoaie pământul și-l fac să rodească, așa și lacrimile înduioșează și înmoaie sufletele cele mai împetrite, făcându-le potrivite pentru ascultarea și urmarea poruncilor lui Dumnezeu, pentru rodirea faptelor bune.

Să știm și să cunoaștem deci — iubiți creștini — că durerea și întristarea nu sunt pedeapsă, ci darul curățitor al lui Dumnezeu trimis asupra noastră pentru curățire și îndreptare.

Plânsul nu este o acumulare, o îngrămădire de suferință, ci este deja începutul amortizării datoriilor noastre către Dumnezeu.

Lăsați deci să curgă lacrimile — iubiți creștini — atunci când conștiința vă spune, că viața voastră nu este aceea care ar trebui să fie, și pentru care a lăcrimat și a murit Hristos Domnul pe Cruce, căci fiecare lacrimă a căinței voastre se preface într'un mărgăritar de preț al iertării și mângâierii.

„Feriți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia”. Amin.

Preot Viorel Mihiu

Despre ce să predicăm?

În 30 Ianuarie, la sărbătoarea celor Trei Ierarhi, numită de popor cei Trei Sfinți, e potrivit să vorbim despre cinstirea sfinților.

Sf. Vasile cel Mare, arhiepiscop în Cezarea Capadochiei, era sărbătorit din vechime la 1 Ianuarie; Sf. Grigorie (Teologul) episcop de Nazianz, la 25 Ianuarie; iar Sf. Ioan Gură de aur, în 27 Ianuarie, fiecare în ziua morții sale, pentru că moartea sfinților este trecerea lor la viața cea nepieritoare.

În veacul XI a fost o discuție între creștini, care dintre aceștia trei ar avea o demnitate mai mare. Cearta a fost rezolvată de înșiși sfinții (morți), cari se arătară în vis lui Ioan, episcopul

Evhaitei, mai întâi unul câte unul, după aceea toți la un loc. În felul acesta se așază serbarea lor comună pe 30 Ianuarie, dovedind prin aceasta că înaintea lui Dumnezeu ei au aceeași demnitate.

Sfinții sunt acei oameni, adormiți în credința Domnului Iisus Hristos, cari și-au împodobit viața cu fapte și virtuți, ce rămân pilduitoare pentru noi creștinii. Ca creștini desăvârșiți, ei fac parte după moarte din *Biserica triumfătoare* (cerească), care împreună cu *Biserica luptătoare* de pe pământ, formează o unitate: trupul cel mistic al lui Hristos.

Sfinții petrec în cer la fel cu îngerii (Lc. 20 v. 36); ei sunt vii cu sufletul (Lc. 20 v. 38); sunt în apropierea lui Dumnezeu, ca prietenii Lui, aducându-l neîncetat rugăciuni (Apoc. 5 v. 8; 7 v. 9; In 15 v. 14; Iac. 2 v. 23); ei împreună cu îngerii lui Dumnezeu vor judeca lumea (Mt. 19 v. 28; I. Cor. 6 v. 2).

Creștinii sunt „împreună cetățeni ai sfinților și casnici ai lui Dumnezeu” (Efes. 2 v. 19; Evrei 12 v. 22—23). Ca atare, din contactul cu sfinții, ei nu pot avea decât foloase sufletești.

Biserica ne pune în față viața sfinților ca pildă de urmat. Sfinții, ca vase alese, sunt purtători ai harului lui Dumnezeu, întocmai ca fierul înroșit în foc. Pe unii ca aceștia, Dumnezeu i-a înzestrat cu puterea de a face minuni și a prezice viitorul. Cinstind pe sfinți, preamărim pe Dumnezeu, ale cărui frumuseți le oglindește viața lor.

Sfinții mai sunt și mijlocitori la Dumnezeu pentru noi (Iac. 5 v. 16; Ps. 33 v. 16). Sfântul (patronul) al cărui nume îl purtăm, trebuie să fie povățuitorul nostru în viață. Icoana lui s'o avem în casă.

„Luați, fraților, ca pildă de suferință și de îndelungă răbdare pe proorocii, cari au grăit în numele Domnului”. (Iac. 5 v. 10).

Duminică, 2 Februarie, la Intimpinarea Domnului, să predicăm despre creșterea religioasă a copiilor.

Din Evanghelia sărbătoarei (Lc. 2 v. 21—52) vom sublinia următoarele momente: Cea dintâi datorie a părinților față de copii este de a implini toată legea lui Dumnezeu și toate orânduelile Bisericii, adică de: a-i curăți chiar la naștere în baia Sf. Botez, și a-i închina lui Dumnezeu.

Din viața dreptului Simeon și a proorociței Ana cunoaștem că: sufletul dreptilor este plin de Sf. Duh, și că Hristos este mângâierea credincioșilor.

După ce copilul a fost închinat lui Dumnezeu în Sf. Botez, părinții sunt datori a îngriji mai presus de toate, de mântuirea lui sufletească.

Idealul creșterii copilului este exprimat în cuvintele: „Și Iisus sporea în înțelepciune, creștea

cu trupul, și har avea la Dumnezeu și la oameni". (Lc. 2 v. 52).

Iar calea este aceasta: „Și voi, părinților, ...creș'ăți-i întru învățătura și înțelepțirea Domnului". (Efes. 6 v. 4).

Copilul este un suflet nemuritor, dat de Dumnezeu în grija părinților, pentru a-l modela și conduce la El. Copilul trebuie crescut pentru Dumnezeu. Părinții sunt: învățători, crescători, îngrijitori și stăpâni peste copil, în locul lui Dumnezeu.

A crește copilul nu înseamnă numai: a-l hrăni, a-l îmbrăca și a-i aduna avere, ci a-l învăța frica de Dumnezeu, împlinirea poruncilor Lui, a-i sădi în suflet bunătatea și dreptatea, a-l deprinde la fapte bune și a-l ajuta să sporească în înțelepciune și harul lui Dumnezeu. Bogăția aceasta din lăuntru este adevărata zestre a copilului.

Toate aceste se învață în Biserică. Dumnezeu vine în ajutorul părinților, prin porunca V. din decalog și atâtea povețe pentru copii. Cinstirea lui Dumnezeu aduce cu sine cinstirea părinților și viceversa.

Familia este prima școală a vieții, unde părinții își pot agonisi viața de veci prin creșterea bună a copiilor. Credința, nădejdea și iubirea față de Dumnezeu trebuie manifestate în creșterea copilului.

Nepăsarea părinților față de sufletul copilului, dragostea rău înțeleasă, care nu ceartă, nu pedepsește, nu plivește la timp buruiiana păcatului și nu înfrâneză patimile, face din mulți părinți ucigași de copii, și pierzători de suflete. Satana și duhurile rele zilnic bat și rănesc copilul cu sbiciul păcatului și al ispitelor. Numai paza și veghea părinților îl pot apăra. Inzadar îl vom plânge și vom suferi rușine din pricina lui, când va fi prea târziu.

Creșterea religioasă a copilului se cuprinde atât de frumos în cuvintele lui David către fiul său Solomon. (III. Imp. 2 v. 3).

Reviste

Insemnări sociologice. Director: Traian Brăileanu. Nr. 9/1941.

Bătrânul prof. univ. I. Găvănescul publică un articol de fond, cu „Date relative la natura și influența morală a poporului evreu”, luate din diferite scrieri, între cari e și Vechiul Testament.

Ne place să credem că acest articol și părerile autorului nu angajează deloc Mișcarea Legionară, care până acum n'a avut față de Biblie și Biserică o atitudine eretică, după cum o au cei doi profesori ieșeni antisemiți, d-nii A. C. Cuza și I. Găvănescul.

Indiferent de părerile ce le poate avea cineva despre poporul iudeu, un lucru trebuie să înțeleagă orice antisemit: Vechiul Testament oglindește perfect de bine caracterul poporului evreu, dar sfințenia acestei cărți nu consistă în acest fapt, ci în caracterul ei revelat și în cuprinsul ei moral, monoteist, mesianic. Valoarea ei constă în legătura organică și deci indestructibilă ce o are cu Noul Testament. Novum Testamentum în Vetere latet, Vetus in Novo patet. În axioma aceasta s'a cuprins nu numai părerea unui scriitor bisericesc, ci doctrina întregii Biserici creștine. Așa încât atitudinea contrară ce o ia cineva față de Vechiul Testament, este și rămâne o atitudine condamnată de Biserică, eretică.

În ce privește întâmplarea lui Lot cu fiicele sale după moartea soției, încă nu trebuie luat ca un argument împotriva Vechiului Testament, cum o ia dl prof. Găvănescul, ci trebuie interpretată în lumina legilor și a moravurilor de atunci. Șiretlicul îmbătării întrebuițat de fiice față de tatăl lor, evident imoral, a fost dictat — cum spune textul — dintr'un interes moral: „ca să avem... urmași”. Datoria morală de a avea copii era în vremea aceea, în special la Iudei, o poruncă atât de mare și de respectată, încât cele două fiice nu s'au ferit de cel mai scandalos incest, ca să se asigure de urmași. Porunca la care s'au referit ele era morală; numai mijloacele de care s'au folosit pentru a o împlini au fost imorale. E un caz celebru de interpretare greșită a unei legi morale și atât. Dar asta nu înseamnă că Vechiul Testament aprobă acest fapt ca moral.

Cazul lui Lot arată cât de mult au ținut Iudeii V. T. porunca lui Dumnezeu să se înmulțească, — cum noi nu o ținem, — pentru a stăpâni pământul, ceea ce în bună parte au și reușit.

Așa stând lucrurile, Vechiul Testament nu e necesar să treacă pe la „cenzură”, cum ar dori dl prof. Găvănescul.

De altă parte dl prof. I. Găvănescul, când atacă valoarea Vechiului Testament, nu se inspiră dintr'o literatură creștină. Dovada cea mai simplă se arată în faptul cum citează Dsa din el: Cartea Facerii „cap. 19, punctele 31-39”. Toți scriitorii creștini: ortodocși, catolici, protestanți, inclusiv sectanți, știu că unitățile în care se împărțesc capitolele din Biblie nu se numesc „puncte”, ci versuri, stihuri sau versete. Aceasta e numirea lor tehnică pe care Dsa nu o poate schimba.

Cultura creștină. Blaj. An XX. Nr. 7-9 1940.

Publică articole de cultură generală și servește propaganda catolicismului în România.

Reproducem din „Cronicile” ei următoarele rânduri ale medicului Dr. F. Sauerbuch despre „pastorația dela capul bolnavilor”, una din cele mai dificile și

importante capitole de pastorație:

„Suntem de părerea că această pastorație este posibilă și necesară în cadre cât se poate de largi. Preotul trebuie să intervină aici cât se poate de adânc, și să dea tot ce poate. În ceasul din urmă își trece examenul critic rodnicia adevăratei pastorații: pastorație, care nu isbutește să înalțe actul ultim al unei vieți de om, nu e pastorație. Cel din urmă serviciu făcut unui muribund trebuie să facă din moarte nu un chin, ci liberare, și o mântuire; fiindcă moartea, în definitiv, este totdeauna o mântuire”.

Dacă suntem într'un deplin acord asupra acestor idei creștinești, apoi nu avem cuvinte să caracterizăm mentalitatea, pregătirea științifică și probitatea morală a autorului care scrie indeosebi următoarele rânduri uluitoare dela pagina 528:

„Pe la 1054, prin Cerularios se produce ruptura definitivă între cele două lumi creștine, nu spre câștigul vreunui din părți, ci spre durerea imensă și spre nesfârșitul martiriu al întregii Creștinătăți... în această schismă fatală, provocată din rațiuni de un egoism senil, inspirată de duhul luciferian al trufiei și al morții, de niște spirite pe cât de sterile pe atât de pătimase, ce uzurpase nu numai imperiul roman de răsărit, dar Ortodoxia însăși, își au isvorul toate rătăcirile spirituale care au bântuit Europa cu efecte mai cumplite decât ciuma, toate invaziile, toate măcelurile fratricide și toate revoluțiile demente care ne-au pângărit istoria în decursul celui de al doilea mileniu”.

Care va să zică toate rătăcirile spirituale, invaziile barbare, revoluțiile și războaiele religioase din Apus își au originea în schisma dela 1054. Ar fi îngrozitor dacă ar fi adevărat.

Noi știm însă că lucrurile stau tocmai invers: Rătăcirile spirituale, „măcelurile fratricide și toate revoluțiile demente” ale Apusului s'au născut în Apus. Așa au fost: Protestantismul, războaiele religioase, inchiziția, francmasoneria, sectele, comunismul și ateismul. Aceasta e realitatea. Toate s'au născut în Apus, unde a păstorit papa.

Dacă e vorba să stabilim răspunderi și să indențificăm pe vinovați, atunci este corect să rămânem pe teren obiectiv, adică pe terenul Apusului (catolicismului) care este direct și indirect răspunzător de ivirea și răspândirea lor. Este exact exemplul cu paiul și bârna.

— „Fățarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău” (Matei 7, 5).

Informațiuni

■ **Parastas pentru Episcopul Roman Ciorogariu.** Marți, 21 Ianuarie a. c. s'a servit în Catedrala din Arad un parastas, pontificat de P. S. Episcop Andrei, asistat de un sobor de preoți,

pentru odihna sufletului Episcopului de pie memorie Roman Ciorogariu al Oradiei.

Cu acest prilej P. S. Episcop Andrei a rostit următoarele cuvinte:

S'au implinit astăzi 5 ani, de când ochii Episcopului Roman, noul ctitor al Episcopiei noastre din Oradea, s'au închis. Câte nu s'au petrecut în acest timp! Eparhia lui este astăzi sfâșiată în două, și din cei vreo 100 preoți, rămași dincolo de linia nedreaptă, numită frontieră, abia mai sunt la postul lor de veghe vreo 30, ceilalți au fost alungați de lângă altarele lor. Tentative haine se pun la cale pentru siluirea conștiinței credincioșilor noștri. Episcopul-ctitor zace stingher sub lespedeza catedralei din Oradea, iar turma lui este acum risipită, tocmai prin aceste locuri. Nu știu dacă în biserica din Oradea se mai face astăzi acest parastas, în mijlocul unei asistențe numeroase, ca cea de aici, dar simțim cu toții că sufletul Episcopului Roman este astăzi aci între noi, în Aradul luptelor sale.

În tragedia neamului și a țării parastasul acesta are și el o semnificație. Ceice, cu gând păgân, ar mai încerca să intrerupă încodată firul Episcopiei noastre din Oradea, se vor lovi de sufletul păstorului ce străjuește în catedrala de acolo. Urma lui nu mai poate fi ștearsă din istorie, iar ctitoria lui o va apăra Dumnezeu.

În testamentul său duhovnicesc fericitul Episcop Roman ne-a lăsat cuvinte de foc pentru iubirea de neam, de biserică și de țara Bihariei. Nici o iotă nu am uitat din acel testament, precum nici pe el nu l am uitat.

Păstorul își așteaptă acasă turma. Avem credința tare că în curând ea se va întoarce din risipire.

Rugăm pe Dumnezeu să odihnească cu dreptul sufletul Episcopului Roman, iar asupra țării să aducă cât mai curând ziua izbăvirii și a reîntregirii neamului. Aceasta este rugăciunea noastră de astăzi.

■ **Măsură dreaptă.** Ministerul de Interne a interzis întrebuintarea numelui crucii și al altor lucruri sfinte ca embleme la diferite localuri ca: prăvălii, restaurante, hoteluri, etc. care nu au nimic comun cu aceasta. Cei interesați sunt invitați ca imediat să procedeze la modificarea inscripțiilor, emblemelor și firmelor, cari ar cuprinde eventual semnul crucii ori al altor lucruri sfinte, căci în caz contrar vor suferi consecințele legale. Sunt invitați în acelaș timp toți proprietarii de localuri ca'n viitor să evite cu desăvârșire întrebuintarea numelui și semnul crucii și al altor lucruri sfinte în cadrul emblemelor și firmelor, aceasta constituind o profanare.

Măsura aceasta este cu atât mai dreaptă cu cât anumite firme, care au folosit nume și insigne creștine, nu erau nici creștine, nici române.

Cum avem la Arad, de pildă, „Crucea Albă”, ș. a.

■ **Despre „Biserica Neamului“**, Dl prof. univ. P. P. Panaitescu, rectorul Universității din București și directorul ziarului „Cuvântul“, a scris un articol cu aprecieri interesante privitoare la religiozitatea poporului român și asupra rolului istoric ce l-a avut Biserica și Ierarhii ei în trecut. Sub scutul Bisericii a trăit neamul întreg, — și va trăi.

„Sub scutul ei stăm. Când nu mai este Domn, când stăpânirea e streină, biserica a rămas.

Marii mitropoliți, dela Bălgrad, dela Suceava, dela Târgoviște, apărători și scut au fost. Așa a fost multă vreme la noi, mai ales în timpul când domnii din Fanar, streini de sufletele noastre, se schimbau la doi, trei ani, iar vlădicul nostru rămânea. Nu se ridicau vlădicii cu glas viforos de înfruntare, ci blajini, priveau toate și sub privirea lor se cutezau mai puține fără de legi.

Biserica noastră a fost a neamului, o biserică națională, ceea ce n'au avut popoarele catolice, nici chiar cele ortodoxe cu ținte imperiale, ca Grecii și Rușii...

Un profesor german, Georg Stadtmueller, ținea la Leipzig acum doi ani, în vremea prigoanei dela noi, o lecție despre *Aspectele caracteristice ale istoriei popoarelor din Sud-Estul Europei*. Când a ajuns la România, a spus că dintre toate popoarele din această parte a lumii, pe cari el le cunoștea bine, acesta este cel mai credincios. La Români, ortodoxia este vie și creatoare de idei și de mișcări sociale“.

■ **„Biserica și Școala“**, împreună cu ziarul „Știrea“ din Arad, au fost interzise a mai intra în Ungaria. Opreliștea s'a anunțat la radio Budapesta și la radio București.

Motivul interdicției nu-l cunoaștem.

Ar fi echitabil ca acelaș regim, de reciprocitate, să se aplice și foilor ungurești, în România.

■ **Botez în Cicir.** În ziua de 7 Ianuarie după slujba Sfintei Liturghii, a fost botezat tânărul *Gheorghe Nedescu* de 17 ani.

După *Agrița Velescu* de 30 ani, *Mihaiu Tătar* de 14 ani, *Maria Zorlințan* de 3 ani și *Petru Uilachi* de 28 ani, acesta este al cincilea suflet smuls din mreșile sectare și mântuit prin taina Sf. Botez și Mir, în comuna Cicir.

Revarsă Dumnezeu și în viitor, binecuvântări de har, peste voința oamenilor, ca holdele sufletele să se aplece albe, pentru seceriș. (x)

Danii. Ofițerii, subofițerii, profesorii și personalul civil, dela liceul militar „*Mihai Viteazul*“ din Timișoara au dăruit sf. biserici din Laz întreaga serie de cărți de ritual aflătoare în Tipografia Cărților Bisericești din București. Cu acest

prilej s'au mai primit și diferite candelă, cruci și iconițe, iar din partea d-lui maior *Lazar Bodea* o candelă și un splendid sfeșnic pentru 7 lumini pe sfântul prestol.

Donațiile valorează peste 20.000 lei. Biserica din Laz este una din cele mai împodobite biserici din protopopiatul Butenilor Generoșilor donatori le exprimăm călduroasele mulțumiri din partea enoriașilor.

Pr. *Tăutan*

Nr. 162/1941.

Comunicat

Consiliul nostru Eparhial cu începere din 1 Ianuarie 1941, a decis *majorarea cu 20%* a ajutorului primit din fondul ep. preoțesc, pentru toate văduvele și orfanii de preoți, rămași în sarcina fondului eparhial preoțesc.

Prea C. Părinți conducători de Oficii Parohiale sunt rugați a aduce la cunoștința văduvelor și orfanilor de preoți această deciziune.

† **ANDREI**
Episcop.

A. Pârvu
referent eparhial.

Sfânta Episcopie ortodoxă română a Aradului

Nr. 181/1941.

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile pentru îndeplinirea postului de preot la biserica Catedrală din Arad.

Dela candidați se cere să aibă licența în teologie.

Ca beneficiu vor avea salariul dela Stat.

Cererile de concurs, însoțite cu actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad. Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 14 Ianuarie 1941.

† **ANDREI**
Episcop.

Traian Cibian
consilier referent eparhial.

1-3

Nr. 5152/1940.

Se publică concurs repetit din oficiu, cu termen de 15 zile, pentru îndeplinirea parohiei *Roșia-Nouă* cu filia *Obârșia*, protopopiatul Radna.

Venite:

1. Sesiunea parohială, 80 jug. teren arabil, fânaț, pășune și pădure;
2. Stolele legale;
3. Locuință în edificiul școlii confesionale;
4. Salariul dela Stat.

Parohia este de clasa doua.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.

† **ANDREI**
Episcop

Traian Cibian
consilier ref. eparhial.